

Zondag 26 mei 2019 – zondag Rogate – bidt

Lezingen: Joël 2 : 21 – 27
Johannes 14 : 22 – 27

Vandaag, op deze zondag op weg naar het feest van Hemelvaart en Pinksteren is de naam van deze zondag – Rogate –

De eerste zondagen na Pasen roepen ons op tot jubelen en zingen. En nu een zondag waarop we worden opgeroepen om te bidden. En ik denk dat we allemaal wel aanvoelen /vermoeden dat er ergens een sterke samenhang is tussen geloven en bidden.

Maar hoe zit dat? Is God een persoon - zoals een mens met wie je rechtstreeks kunt praten?

Ik denk dat het antwoord ‘ja en nee’ is.

Ja, je kunt met God praten, omdat wij mensen nu eenmaal bij uitstek woorden gebruiken als we met elkaar in contact willen treden, met elkaar willen communiceren. De taal is het middel, als ik aan iemand duidelijk wil maken, wat ik voel, wat ik denk, wat ik graag wil, wat ik wil weten. Praten is de manier hoe wij mensen nu eenmaal contact maken en ons uiten.

Dus het is niet zo verwonderlijk, dat de bijbel ook de relatie tussen God en mens uitdrukt met alles wat voor een mens daar nu eenmaal bij hoort: gesprek, woorden wisselen, praten.

Maar toch is het gesprek met God toch nog weer anders dan een gesprek van mensen onder elkaar.

Want met God kun je niet zo praten als met een mens als u en ik. God is meer dan dat en anders dan een mens.

God is verborgen en niet zichtbaar voor onze ogen.

En God spreekt niet direct waarneembaar van mond tot oor.

En zo blijft heel vaak de vraag: hoe kunnen we bidden/praten met God, die ons verstand te boven gaat. God, die we niet rechtstreeks kunnen herkennen, maar met wie we op de een of andere manier toch wel mee in aanraking kunt komen?

En dan is er ook altijd nog die spanning die we voelen tussen: bidden en werken.

Zoals soms ook nog wel eens op, ik denk met name boerderijen staat: 'Ora et labora' – 'Bidt en werkt'.

In onze beleving kunnen die twee elkaar in de weg lopen. Vooral als je voor problemen komt te staan die je niet zelf kunt oplossen. Wat moet je dan doen: bidden of werken?

In Rotterdam zouden ze zeggen: 'Niet lullen, maar poetsen!' En ik schat zo in dat ook in de kerk de meeste mensen zo denken. Misschien zouden wij het anders verwoorden - maar het is een uitdrukking van het gevoel dat wij zelf verantwoordelijk zijn. 'Bidden' – dat roept gedachten op aan vragen, klagen, je afhankelijk maken en de verantwoordelijkheid voor je leven bij een ander leggen. Het is eigenlijk een beetje kinderachtig. Alsof je niet op eigen benen durft te staan en je nog altijd je hand wilt ophouden bij God in de hemel.

En daar komt nog iets bij. Want die beleving van bidden is niet uit de lucht komen vallen. Als het om God gaat hebben wij te maken met een enorme valkuil.

De valkuil is een voor de hand liggende vraag: ‘Als God bestaat, waarom laat Hij dit dan toe?’ ‘Waarom grijpt God niet in?’ Is God onmachtig of kan het Hem niet schelen?

In beide gevallen is Hij niet meer geloofwaardig. Wat heb je aan een God die er ook niets aan kan doen of aan een God die kwaad in de zin heeft? Waarom zou je die God geloven? Waarom zou je bidden?

Waarom nog naar de kerk gaan? Waarschijnlijk herkennen wij allemaal deze vragen.

Als mensen weten dat je gelovig bent of naar de kerk gaat, dan krijg je die vraag vaak voor de voeten geworpen. En anders was je er zelf wel opgekomen.

Het is ook een vraag die van binnenuit opkomt. Een ervaring waardoor je hele leven wordt ontwricht.

Een ongeluk in het verkeer..... Waar was God? Waarom gaf Hij niet een rukje aan het stuur?

Een fatale ziekte.....Je blijft achter in een ravage van verdriet en pijn.

Je weet niet meer hoe je moet bidden. Hooguit: ‘Mijn God, mijn God – waarom verlaat U mij?’

En misschien er wel over gedacht om het maar los te laten – dat hele geloof.

Maar dat hebt u niet gedaan, want u zit hier!

U hebt het geloof nog niet losgelaten. Of misschien moet ik het andersom zeggen: het geloof heeft u nog niet losgelaten.

En het kan ook zijn dat u hier zit omdat je niet bent blijven steken in de vragen. Niet dat u die vragen langs u heen hebt laten gaan. U sluit niet de ogen voor de werkelijkheid. En u beseft dat u geen antwoord hebt op de grote vragen. Maar die vragen zijn voor u geen dooedoeners geworden. U hebt de vragen doorleefd. En misschien kun je ook wel zeggen: u hebt ze overleefd.

Uw geloof is nog levend, misschien meer dan ooit tevoren. Juist doordat u de harde werkelijkheid onder ogen ziet en sinds u, om het maar zo te zeggen, uw levenslot hebt aanvaard.

Niet meer vluchten en wensen dat je ergens anders bent dan waar je bent. En de moed hebt gevonden om dít leven met alle rafels en randen te dragen en zelfs te ontvangen als een gegeven – een geschenk van God.

Misschien bent u hier omdat u verlangt naar God, omdat u die nabijheid zoekt waar u naar verlangt.

In de Schriftlezingen van vandaag wordt over die nabijheid gesproken. God is dicht bij je dan je denkt. Als je God zoekt moet je dicht bij huis blijven.

Wij horen Jezus zeggen: ‘Wanneer iemand mij liefheeft zal hij zich houden aan wat ik zeg’ – dat wil zeggen: elkaar liefhebben, zoals Jezus ons liefheeft – en dan, zegt Jezus, ‘zal mijn Vader hem liefhebben en mijn Vader en ik zullen bij hem komen en bij hem wonen’.

Als je liefhebt komen de Vader en de Zoon bij je wonen.

Wat zou Jezus daar nou mee bedoelen? Het klinkt heel intiem: ‘Wij komen bij jou wonen’.

Een diep vertrouwen spreekt daar uit. Jezus spreekt hier zijn vertrouwen uit in mensen. Hij gelooft in ons. Als Hij er niet meer is, dan is hij ín ons. Dan woont hij in óns.

Als je God zoekt, zijn nabijheid, zoek dan in jezelf. Je vindt Hem in de liefde. Want God is liefde. Je vindt Hem in de liefde waarmee Hij jou liefheeft – de liefde die jij ontvangt. En de liefde die jij geeft, die jij deelt met anderen.

Dat is dezelfde liefde: die je ontvangt en die je deelt. Want je kunt liefde niet ontvangen zonder die te delen met anderen. En je kunt niet delen zonder liefde te ontvangen. Dat is één beweging.

En in die ene beweging waarin wij worden meegenomen is God. Zoals Augustinus zei: ‘U in mij en ik in U’.

Dat klinkt snel als zoetsappige, zalvende praat.

Maar het is zeker niet zweverig en vaag. Want Jezus zegt dit aan de vooravond van zijn dood. ‘Als ik niet meer bij jullie ben...’ – daarmee doelt Hij op zijn dood.

Zijn vrienden zullen zien hoe Hij aan het kruis wordt genageld. De vernietiging van het goede in de mens. Of van de liefde – van God...

‘Maar zo moeten jullie het niet zien’, zegt Jezus. ‘Jullie kunnen het nu nog niet begrijpen, maar later zal de pleitbezorger, de heilige Geest jullie alles duidelijk maken...’

In het Grieks staat daar de Parakleet, vroeger vertaald als de Trooster. Maar Trooster dekt niet de hele betekenis van het woord, het is ons ook te passief geworden.

Daar om pleitbezorger: want een pleitbezorger is iemand die voor je in de bres springt en als je zelf in de Geest van de God van Israël, de geest van Jezus van Nazareth handelt dan spring je in de bres voor de armen, voor de hongerenden, voor de slachtoffers van oorlog en geweld. Je kunt dat Parakleet ook vertalen als Helper, letterlijk betekent het de er bij geroepene. Die helper stelt ons in staat om inderdaad te helpen bij de nood van mensen, mensen dichtbij en mensen ver weg.

Dat is wat de Geest zal doen, dat is waar de Geest ook voor ons bij kan helpen. Ieder van ons kan in Zijn Geest de hand uitsteken naar de minsten. In ons huis, in onze straat, in ons dorp, in onze stad, in ons land, in Europa en in de wereld. Tot de wereld bevrijd is van dood en verdriet. Tot alle tranen gedroogd zijn en de dood niet meer heerst.

Tot die dag van Gods koninkrijk zullen we werken en bidden. En dat koninkrijk, zoek het niet te ver, niet te ver in de tijd en niet te ver in plaats.

Zoals Joël het al zei:

‘Kijk maar naar de akkers’, zegt de profeet. Hij zingt een prachtig, grappig voorjaarslied: ‘Akkers en grasland, je hoeft niet meer bang te zijn. Barst uit in gejubel, wees blij, want God is groot en goed! En wilde dieren, wees niet bang, er groeit weer gras op het kale land, aan de bomen komen weer vruchten, vijgen en druiven groeien weer.’

Ook hier is er weer die valkuil: waar slaat het nou op om tegen akkers en grasland te zeggen ‘wees blij’?

En je kunt zeggen dat het gewoon de natuur is die tot bloei komt. Je kunt alles biologisch verklaren.

Maar het is maar net hoe je kijkt naar de dingen.

Wat je ziet wordt bepaald door hoe je kijkt. De mensen van Israël hadden gezien hoe hun akkers werden kaal gevreten. Joël heeft het over een sprinkhanenplaag. Het zou kunnen zijn dat hij daarmee vijandelijke legers bedoelt. En ze hebben gedacht en geroepen: ‘Waar is onze God!’

Maar ze hebben niet God vaarwel gezegd. Integendeel, ze hebben geluisterd naar de profeet die zei: ‘Keer terug tot de Eeuwige, jullie God.’

Het is niet zo dat alles goed komt doordat je gelooft. Geloven na Pasen is niet altijd jubelen en zingen, het is ook bidden en werken. En zo kunnen we soms een nieuw begin ontdekken.

Wat is het goed om dat te ervaren. Na een grauwe winter, een diep verdriet. Als dan het jonge groen weer opbloeit en de bloesems in de bomen hangen

Dat het ons dan gegeven zal worden om het lieve leven te vieren...

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger